

PL-SK

Interreg

Poľsko-Slovensko

Európsky fond regionálneho rozvoja

EURÓPSKA ÚNIA

SAKRÁLNY CHODNÍK KĚTY - TURZOVKA SZLAK SAKRALNY KĚTY - TURZOVKA

Projekt realizovaný cez:
Projekt realizovaný przez:

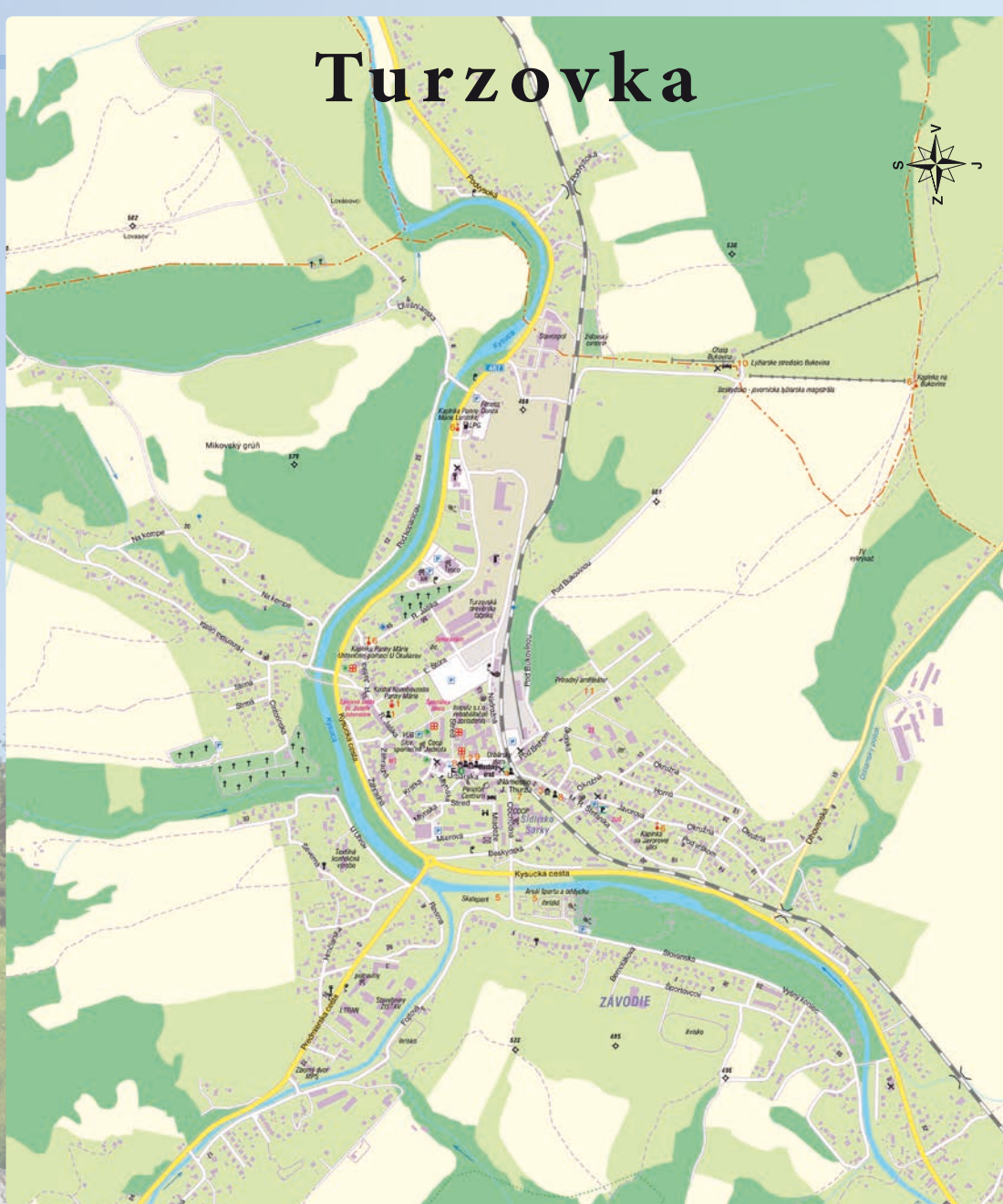
Žilinský
samosprávny
kraj

Vedúci partner/ Partner wiodący:
Partner projektu/ Partner projektu:

Výtlačok zdarma

Turzovka

Tento projekt „Szlak sakralny Kęty – Turzovka, – INT/EB/BES/1/B/0026 je spolufinancovaný Európskou úniou, z prostriedkov Európskeho fondu regionálneho rozvoja, ako aj štátneho rozpočtu v rámci Programu INTERREG V-A Poľsko – Slovensko 2014 - 2020 prostredníctvom ŽSK.

Výhradnú zodpovednosť za obsah tejto publikácie nesú jej autori a nemôže sa stotožňovať s oficiálnymi názormi Európskej únie a ŽSK.

Sakrálné pamiatky sú svedectvom vývoja duchovnej kultúry. Mnohé z nich sú dodnes živými stavbami a slúžia svojmu pôvodnému účelu. Patria k nim najmä kostoly, kaplnky a sochy znázorňujúce svätcov. Najpočetnejšími sú nepochybne kostoly a kaplnky, ku ktorým sa viaže nejaký príbeh či zaujímavé rozprávanie o ich počiatku.

Medzi sakrálnymi pamiatkami majú obzvlášť bohaté zastúpenie sochy znázorňujúce svätcov. Medzi najrozšírenejšie patrili sochy Najsvätejšej Trojice, Panny Márie, Jána Nepomuckého či Floriána.

Z vďaka za ukončenie moru, vojny či iných udalostí sa stavali takzvané prícestné kríže so sochami Panny Márie či iných svätcov, drevené zvonice, obrázky, ako i plastiky vo výklenkoch obytných domov.

Ku všetkým sa viaže nejaká povest' či legenda a každá ukrýva v sebe nejaký osud. Mnohokrát boli tiež umiestňované pred domami alebo na verejných miestach, kde bola ich prítomnosť

podľa patronátnej funkcie zobrazovaného svätca najúčinnnejšia. Pri sochách, ktoré sa zvykli vysväcovať, sa konali podľa dátumu svätenia patróna v cirkevnom kalendári verejné pobožnosti.

Mnohými sakrálnymi pamiatkami sa môže pochváliť aj mesto Turzovka. Mnohé z nich však okúsili zub času.

Realizácia projektu SZLAK SAKRÁLNY KĚTY – TURZOVKA vrátila týmto miestam svoje čaro a vytvorila sakrálny chodník z týchto malých sakrálnych stavieb, ktorý sa spája v Turzovke i Kętach s hlavnými duchovnými chrámami.

Tieto miesta sú často navštevované, stretávajú sa tu rodáci, návštevníci, rodiny, ale v skutočnosti neboli nikdy popísané a označené. Práve tento propagačný materiál vám umožní poznať to, čo ste ešte nepočuli a porozpráva vám o príbehoch a legendách s nimi spojenými. Nuž, vezmite si sprievodcu a vydajte sa cestou - necestou po sakrálnom chodníku Kěty – Turzovka.

Vítajte v meste Turzovka a gmine Kěty!

Farský kostol Nanebovzatia Panny Márie

Súčasnému farskému chrámu predchádzali tri staršie kostoly, dva drevené a jeden murovaný. Najstarší drevený kostol bol turzovskými osadníkmi postavený v roku 1614. Do tohto kostola daroval zvon zakladateľ a zemepán Turzovky, vtedajší uhorský palatín Juraj Turzo. Pôvodne evanjelický kostol získali okolo roku 1630 tunajší katolíci, v roku 1647 ho však museli vrátiť evanjelikom. Tí kostol užívali do roku 1673, kedy sa stal definitívne majetkom katolíkov. Bol zasvätený úcte sv. Alžbety Uhorskej. V roku 1692 bol zásluhou turzovského kňaza - licenciáta Juraja Rudinského postavený nový drevený kostol. Obidva drevené kostoly stáli niekde v miestach dnešnej záhrady Útulne sv. Jozefa. Patrocínium turzovských kostolov sa zmenilo postavením prvého murovaného kostola, ktorý už stál približne v miestach dnešnej farskej záhrady. Murovaný kostol bol postavený v roku 1728 a zasvätili ho Nanebovzatej Panne Márii. Išlo o malý kostolík, ktorý už čoskoro nepostačoval početne sa rozrastajúcej rozsiahlej farnosti. Z tohto dôvodu sa položením základného kameňa 4. júla 1757 začala stavba nového, súčasného chrámu s rovnakým patrocíniom. Kostol bol postavený turzovskými farníkmi za materiálnej i finančnej pomoci Bytčianskeho panstva. V roku 1759 bola stavba dokončená. Hlavný oltár bol zasvä-

tený patrónke kostola a farnosti, ale oltárny obraz až do roku 1801 predstavoval sv. Alžbetu. Až v spomenutom roku bol tento obraz nahradený novým, predstavujúcim už Nanebovzatie Panny Márie. Kostol mal pôvodne tri vchody, jeden z nich však zamurovali a slúžil ako Boží hrob. V oblúku sanktuária bol latinský nápis, ktorého preklad znel: „Hodina, deň, rok, veky ľuďom uplynú, otcovia pomrú, ale naveky bude žiť chvála Kráľovnej Nanebovzatej v chráme, ktorý postavil knieža Pavol z rodu Esterházi.“ Spolu s kostolom bola postavená aj predstavaná veža, v ktorej boli spočiatku len dva zvonky. Na pravej strane svätyne sa nachádzala priestranná sakristia. V roku 1779 boli do veže zakúpené tri nové zvonky, uliate u známeho trnavského zvonolejára Mateja Orfandla. Jeden z nich zakúpila pre kostol filiálna obec Olešná.

Slávnostnú konsekráciu vykonal na záver svojej trojdňovej návštevy farnosti nitriansky diecézny biskup Jozef Vurum 10. augusta 1834. Ako sa dočítame v biskupských protokoloch, do hlavného oltára biskup vložil relikvie sv. mučeníkov Simplicia (pápež v rokoch 468 - 483), Krescencia (žil v rokoch 292 - 303) a Jukundy (†466). Prvou rozsiahlejšou renováciou prešiel v rokoch 1874 - 1876 za duchovnej správy turzovského farára a dekana Františka Tagániho.

Celkové náklady renovácie činili 1 200 zlatých, z ktorých značnou časťou prispeli turzovskí drotári z Petrohradu a Varšavy. Tagánimu sa do kostola podarilo zaobstarať vzácné umelecké diela – 14 zastavení krížovej cesty, obraz Božského Srdca Ježišovho, obraz Ružencovej Panny Márie či portréty troch cirkevných otcov na kazateľnici. Ich autorom bol Tagániho osobný priateľ a významný slovenský maliar Jozef Božetech Klemens. Ďalšie renovačné práce na kostole sa uskutočnili v rokoch 1910 - 1911 za duchovnej správy farára Júliusa Lonského. V týchto rokoch sa postavila aj nová, súčasná farská budova, pri stavbe ktorej sa mal údajne objaviť jazdecký hrob. Je veľkou škodou, že nie sú známe žiadne ďalšie podrobnosti okolo tohto nálezu. Počas tejto renovácie boli v Budapešti zakúpené aj dve vitrážové okná do presbytéria kostola, predstavujúce národných uhorských svätcov – sv. Štefana kráľa a sv. Alžbetu Uhorskú. Náklady na spomenutú renováciu dosiahli sumu viac než 17 000 korún. V roku 1916 počas prvej svetovej vojny boli zrekvirované všetky kostolné zvony, do dnešných čias sa zachoval len malý zvon nad sanktuárom zvaný aj sanktusník. Ďalšie zmeny kostola sa diali počas duchovnej správy farára a dekana Karola Točíka. Jeho zásluhou boli za

finančnej pomoci veriacich z Ameriky zakúpené v rokoch 1921 - 1926 štyri nové zvony. V roku 1927 aj nový organ u firmy Rieger Krnov. O päť rokov neskôr bola postavená nová sakristia, stará bola prispôbená na bočnú kaplnku Sedembolestnej Panny Márie.

Krajské stredisko štátnej pamiatkovej starostlivosti a ochrany prírody zapísalo 28. septembra 1964 farský kostol Nanebovzatia Panny Márie v Turzovke do štátneho zoznamu chránených objektov (národná kultúrna pamiatka). O rok neskôr sa celé okolie stalo ochranným pásmom kultúrnej pamiatky.

Kościół parafialny Wniebowzięcia Najświętszej Marii Panny

Przed terażniejszym parafialnym znajdowały się tu trzy starsze kościoły, dwa drewniane i jeden murowany. Najstarszy drewniany kościół został zbudowany przez osadników turzovskich w 1614 roku. Założyciel i pan Turzovki, tego czasu palatyn węgierski Juraj Thurzo podarował kościołowi dzwon. Pierwotnie ewangelicki kościół w 1630 roku uzyskali miejscowi katolicy, jednak w 1647 roku musieli go zwrócić ewangelikom. Ci korzystali z kościoła do 1673, kiedy definitywnie stał się majątkiem katolików. Został poświęcony kultowi Elżbiety Węgierskiej. W 1692 roku zasługą turzowskiego księcia licencjata Juraja Rudinskiego został zbudowany nowy, drewniany kościół. Obydwa drewniane kościoły znajdowały się gdzieś w okolicy dzisiejszego ogrodu Przytułku św. Józefa (Utulne sv. Jozefa). Znaczenie kościołów w Turzowce

zmieniło się wraz z wybudowaniem pierwszego murowanego kościoła, który stał w okolicach dzisiejszego ogrodu przy plebami. Murowany kościół zbudowano w 1728 roku i został poświęcony Wniebowzięciu Najświętszej Marii Panny. Był to mały kościółek, który wkrótce przestał wystarczać potrzebom rozrastającej się parafii. Z tego powodu dnia 4. lipca 1757 położono kamień węgielny pod budowę nowego, aktualnie czynnego kościoła pod tym samym wezwaniem. Kościół został zbudowany przez samych parafian z materialną i finansową pomocą pana w Bytciu, świeckiego patrona parafii. W 1759 roku budowa została ukończona i kościół stopniowo zaczął się urządzać wyposażeniem. Główny ołtarz został poświęcony patronce kościoła i parafii, ale obraz ołtarzy aż do roku 1801 wyobrażał św.

Elżbietę. Dopiero we wspomnianym roku obraz ten został zamieniony przez nowy obraz, przedstawiający Wniebowzięcie Marii Panny. Kościół miał pierwotnie trzy wejścia, jedno z nich zamurowano i od tego czasu służy jako Boży Grób.

W łuku sanktuarium znajdował się łaciński napis, którego tłumaczenie brzmiało: "Godzina, dzień, rok, wieki ludziom przemina, umrą ojcowie, ale na wieki będzie żywa chwała Królowej Wniebowziętej w świątyni zbudowanej przez księcia Pawła z rodu Esterházy". Wraz z kościołem zbudowano i przebudowano wieżę, w której początkowo były tylko dwa dzwony. Po prawej stronie świątyni znajdowała

się obszerna zakrystia. W 1779 r. do wieży zakupiono trzy nowe dzwony, odlane przez znanego trnawskiego ludwisarza Mateja Orfandla. Jeden z tych dzwonów zakupiła dla kościoła filialna wioska Oleśná.

Kościół z początku nie był konsekrowany. Uroczystą konsekrację wykonał pod koniec swojej trzydniowej wizyty w parafii nitrzański biskup diecezjalny Jozef Vurum dnia 10. sierpnia 1834. Jak możemy przeczytać w protokołach biskupa, w głównym ołtarzu złożył relikwie św. męczenników Symplicjusza (papież w latach 468 - 483), Krescencjusza (żył w latach 292 - 303) i Iukundy (†466). Kościół był podczas swojego istnienia kilkakrotnie odnawiany. Pierwszą, najbardziej rozległą renowację przeszedł w latach 1874 - 1876 pod administracją

turzowskiego proboszcza i dziekana Františka Tagáni. Całkowite koszty renowacji wynosiły 1200 złotych, z których większość ofiarowali turzovscy druciarze z Petrohradu i Warszawy. W ramach tej odnowy został wymalowany kościół, odnowiono ołtarze, zrobiono remont generalny organów. itp. Tagániemu udało się wyposażić kościół w cenne dzieła sztuki - 14 przystanków drogi krzyżowej, obraz Bożego Serdca Jezusa, obraz Maryi Panny Różańcowej oraz portrety trzech ojców kościelnych na ambonie: Ich autorem był przyjaciel osobisty Tagániego i wybitny malarz słowacki Jozef Božetech Klemens. Kolejne prace renowacyjne w kościele zostały przeprowadzone w latach 1910 - 1911 pod duchownym kierownictwem proboszcza Júliusa Lonskiego. W tych latach wybudowano nową, aktualnie czynną plebanię, podczas budowy której podobno znaleziono starożytny grób jeźdźcy. Szkoda, że nie znamy dalszych kolei losu tego znaleziska, którego szczegóły by mogły wnieść wiele światła do wiedzy o siedlaniu północnozachodniej Słowacji na początku naszej ery. Podczas tej renowacji zakupiono w Budapeszcie dwa okna witrażowe do prezbiterium kościoła, przedstawiające dwóch węgierskich świętych św. Stefana króla i św. Elżbiety Węgierskiej. Koszty na renowację wyniosły ponad 17000 koron. W 1916 r. podczas przebiegającej I wojny światowej zostały zarekwirowane wszystkie dzwony kościelne, do dnia dzisiejszego zachował się tylko jeden mały dzwon nad sanktuarium zwany sanktusnik. Kolejne zmiany w kościele nastąpiły podczas kierownictwa duchowego proboszcza i dziekana Karola Točíka. Jego zasługą i z pomocą finansową wierzących z Ameryki w latach 1921-1926 kupiono cztery nowe dzwony. W 1927 roku przybyły nowe organy firmy Rieger Krnov. Pięć lat później została wybudowana nowa zakrystia a starą przerobiono na boczną kaplicę Siedmiobołstnej Maryi Panny.

28 września 1964 r. Regionalne Centrum Państwowej Ochrony Zabytków i Ochrony Przyrody zarejestrowało kościół parafialny pw. Wniebowzięcia Najświętszej Maryi Panny w Turzovce na Państwowej Liście Obiektów Chronionych (National Cultural Monument). Rok później cała otaczająca go okolica stała się Chronionym obszarem dziedzictwa kulturowego.

Kaplnka Panny Márie Kráľovnej pokoja, Živčákova

Živčáková ešte ako lokalita, kde sa pásol valašský dobytok, sa prvý raz písomne spomína v roku 1616. Pomenovanie je odvodené z osobného mena Živčák, t. j. obyvateľ Žyvca. Dňa 1. júna 1958 sa na tomto vrchu mala lesníkovi Matúšovi Lašutovi údajne zjaviť Panna Mária. Zjavenia mali pokračovať aj v mesiacoch júl a august. Udalosti okamžite rozvírili spoločenskú atmosféru a veriaci začali miesto údajných zjavení navštevovať. Miesto i prichádzajúcich pútnikov ihneď začala sledovať Štátna bezpečnosť. Jej členovia viackrát zhabali rôzne predmety a obráz-

ky s náboženskou tematikou, ničili a pálili ľuďmi budované jednoduché oltáriky či prístrešky s cieľom prinútiť ľudí, aby na horu Živčákova neprichádzali. Represiou však vyvolali presne opačný efekt. M. Lašút bol niekoľkokrát vyšetrovaný a vypočúvaný. Zomrel v roku 2010 a je pochovaný pri turzovskom farskom kostole.

Živčákova bola v roku 1994 Biskupským úradom v Nitre (do februára 2008 patrila táto oblasť do Nitrianskej diecézy) vyhlásená za pútnické miesto, hoci zjavenia nie sú dodnes katolíckou cirkvou uznané ako pravé. Žilinský diecézny biskup Živčákovu v roku 2008 vyhlásil za mariánske pútnické miesto a miesto modlitby.

Z dôvodu množstva žiadostí, ktoré prichádzali na Biskupský úrad v Nitre ohľadom postavenia kaplnky na Živčákovej, vydal úrad v roku 1992 predbežný súhlas s jej výstavbou. Projekt kaplnky vypracoval Ing. arch. Marián Goč. Kaplnka bola postavená v priebehu roka 1993 a 17. októbra toho istého roka bola slávnostne posvätená. Od roku 2000 kaplnka patrí do farnosti Korňa.

Kaplica pw. Najświętszej Maryi Panny Królowej Pokoju

Živčáková, nawet jako o miejscu, gdzie pasterze pasali bydło, zostaje po raz pierwszy wspomniane pisemnie w 1616 roku. Nazwa pochodzi od osobistego nazwiska Živčák, tj. mieszańca Žyvca. Dnia 1 czerwca 1958 roku na tej górze miała się leśnikowi rzekomo objawić Maryja Panna. Objawienia miały się powtarzać nawet w lipcu i sierpniu. Wydarzenia wzburziło natychmiast społeczną atmosferę i wierni zaczęli miejsce rzekomego zjawiska odwiedzać. Miejsce oraz przychodzących pielgrzymów od razu zaczęło śledzić Bezpieczeństwo Państwa. Jej członkowie wielokrotnie zabierali różne przedmioty i obrazy o tematyce religijnej, niszczyli i palili zbudowane przez lud proste

oltarzyki lub dachy. Chcieli zmusić ludzi, aby więcej nie odwiedzali góry Živčákovą. Represje spowodowały jednak zupełnie odwrotny efekt. M. Lašút był kilka razy przebadany i przesłuchany. Zmarł w 2010 roku i został pochowany w turzowskim kościele parafialnym.

Živčáková została w 1994 roku przez Urząd biskupa w Nitrze (do lutego 2008 roku należała ta miejscowość do diecezji Nitra) ogłoszona za miejsce pielgrzymkowe, chociaż objawienia nie są do dziś przez kościół katolicki uznane za wiarygodne. Żyliński diecezjalny biskup Živčákovu w 2008 roku ogłosił za maryjne miejsce pielgrzymkowe i miejsce modlitwy.

Z powodu wielu wniosków, które przyszły

do Urzędu biskupa w Nitrze dotyczące zabudowy kaplicy na Živčákovej, wydano uprzednio zgodę na jego budowę w 1992 roku. Projekt kaplicy opracował inż. arch. Marián Goč.

Kaplica została zbudowana wówczas 1993 roku i 17 października tego samego roku została uroczystie poświęcona. Od 2000 roku kaplica należy do parafii Korňa.

Kaplnka Panny Márie Lurdskej pri motoreste

V rokoch 2002 - 2003 ju dala postaviť rodina Rudolfa Mravca, k čomu ju inšpirovala návšteva Sv. otca na Slovensku a pripravované sv. misie vo farnosti. Kaplnka bola posvätená

18. októbra 2003 počas prebiehajúcich sv. misií turzovským farárom a dekanom Jozefom Petrášom a misiónárom pátrom Ivanom Flimelom.

Kaplica Najświętszej Maryi Panny z Lourdes przy zajeździe

W latach 2002 - 2003 została zbudowana przez rodzinę Rudolfa Mravca. Inspiracją była wizyta Ojca Świętego na Słowacji i przygotowanie parafii do świętej misji. Kaplica została poświę-

cona dnia 18 października 2003 r. przez parafianina i diakona Jozefa Petráša oraz misjonarza Ivana Flimela w trakcie przebiegających misji świętych.

Kaplnka na Javorovej ulici

Menšia sakrálna stavba, ktorá stojí na Javorovej ulici. Jej iniciátorom bol Jakub Štefanka, ktorý pri kopaní základov pre hospodársku budovu našiel v zemi sochu Panny Márie Hostýnskej. To

bol impulz pre postavenie malej kaplnky, v ktorej sa aj v súčasnosti nachádza socha Panny Márie Hostýnskej (už nie pôvodná). Na dverách kaplnky je umiestnený Máriin monogram.

Kaplica na ulicy Javorovej

Mały budynek sakralny stojący przy ulicy Javorowej. Inicjatorem budowy był Jakub Štefanka, który podczas budowy fundamentów dla budynku gospodarcze-

go znalazł posąg Madonny Hostyńskiej. Był to impuls do budowy niewielkiej kaplicy, w której nadal znajduje się posąg Matki Bożej Hostyńskiej (już nieoryginalny). Na drzwiach kaplicy znajduje się monogram Maryi.

Kaplnka Panny Márie Ustavičnej pomoci U Okuliarov

Pôvodná drevená kaplnka Blahoslavenej Panny Márie bola postavená v roku 1810 Jozefom Okuliarom, ktorý na ňu zložil fundáciu 10 zlatých. Zaujímavé je, že kaplnka sa nachádzala v obvode cintorína. Obnovy, resp. opravy kaplnky sa spomínajú v rokoch 1822, 1856 či 1860. V roku 1856 namaloval do kaplnky obraz Panny Márie známy tešínsky maliar Eduard Świerkiewicz. Stará drevená

kaplnka bola v roku 1924 asanovaná a na jej mieste bola postavená súčasná kaplnka Panny Márie Ustavičnej pomoci. Rok 1924 sa nachádza aj na jej priečelí. Fasáda kaplnky je vyzdobená upraveným erbom z národného erbu – z modrého trojvršia vyrastajúci zlatý dvojkríž. Nad ním sa vznáša osemcípá zlatá hviezda. Kovový dvojkríž je umiestnený aj na špičke malej vežičky.

Kaplica Matki Bożej Nieustającej Pomocy U Okuliarov

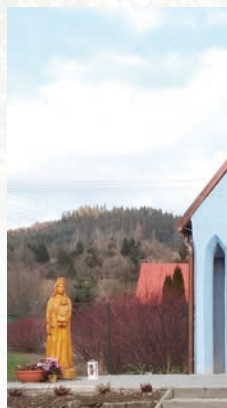
Oryginalna drewniana kaplica Matki Bożej Nieustającej Pomocy została zbudowana w 1810 r. przez Józefa Okuliara, który złożył na nią ofiarę z 10 sztuk złota. Co ciekawe, kaplica znajdowała się na terenie cmentarza. Odnowienie lub renowacje kaplicy są wspomniane w latach 1822, 1856 lub 1860 r. W 1856 r. znany cieszyński malarz Eduard Świerkiewicz namalował obraz Matki Boskiej. Stara drewniana kapliczka

została usunięta 1924 r., a na jej miejscu wybudowano obecną kaplicę Matki Bożej Nieustającej Pomocy. Na jej czele jest widoczny rok 1924. Fasada kaplicy ozdobiona jest poprawionym oznakowaniem herbu narodowego – z niebieskich trzech szczytów wyrasta złoty podwójny krzyż. Nad nią wznosi się ośmioramienna złota gwiazda. Metalowy, podwójny krzyż jest również umieszczony na wierzchołku malej wieżyczki.

Kaplnka Panny Márie Škapuliarskej

Kaplnku v roku 1820 postavil panský hájnik Valentín Vanko spolu s manželkou. V roku 1937 zložil turzovský farník Jozef Zimka na kaplnku v Predmieri fundáciu vo výške 50 zlatých. V rokoch 1849, 1852 či 1863 sa konali menšie renovačné práce. Generálna oprava kaplnky bola vykonaná v roku 1934, kedy na ňu zložil J. Planetzer fundáciu 200 korún. Posviacka vynovenej kaplnky sa konala 12. augusta 1934. Vo vežičke kaplnky sa nachádza malý zvon s nápisom „venované Heinrich Pirnetor roku 1934.“

Kaplnka Sedembolestnej Panny

Márie U Blažkov

Stavba kaplnky sa začala v roku 1845, iniciátorom jej výstavby bol Jozef Bobek. Dodnes sa zachovala jeho žiadosť nitrianskemu biskupovi z 25. júla 1845, v ktorej J. Bobek prosí biskupa o povolenie postaviť kaplnku a informuje ho o tom, že už má vykopané základy a vymurovanú časť múrov. V roku 1849 zložil na túto kaplnku fundáciu Martin Gajdoš z Olešnej. O štyri roky neskôr bola kaplnka opravovaná. V roku 1949 bola kaplnka prebudovaná a zrekonštruovaná. Takto obnovená bola 24. septembra 1950 posvätená. Vo vežičke je umiestnený zvon na jednej strane s krížom a nápisom: „Mich

hat gestiftet Ortschaft Ruhstein im Jahre Heiles 1922“ a druhej strane zvonu je text: „Oktav Winter, Braunau, guss mich 1922, nr. 1206“ (nem. V roku spásy 1922 ma darovala obec Ruštejn; v roku 1922 ma ulial Oktav Winter z Broumova, č. 1206).

Kaplica pw. Siedmiu Boleści Najświętszej Maryi Panny u Blażków

Budowę kaplicy rozpoczęto w 1845 roku i jej inicjatorem był Józef Bobek. Do dziś zachowała się jego prośba przedłożona nitrzańskiemu biskupowi z 25 lipca 1845 roku, w której J. Bobek prosi biskupa o pozwolenie budowy kościoła i informuje go o tym, że już została wykonana podstawa i zbudowana część ścian. W 1849 roku kaplica ta została ufundowana przez Martina Gajdoša z Olesznej. Cztery lata później remontowano kaplicę. W 1949 roku została przebudowana i wyre-

montowana. W taki oto sposób odnowiona kaplica została poświęcona 24 września 1950 roku. W wieżyczce umieszczony jest dzwon, na którym z jednej strony widnieje krzyż i napis: „Mich hat gestiftet Ortschaft Ruhstein im Jahre Heiles 1922“, a na drugiej tekst: „Oktav Winter, Braunau, guss mich 1922, nr 1206“ (niem. W roku zbawienia 1922 zostałem podarowany przez gminę Ruštejn; w 1922 roku zostałem odlany przez Oktava Winter'ego z Broumova, nr 1206).

Kaplica Maryi Panny Szkaplerznej

Kaplicę wybudował w 1820 roku pański leśniczy Valentin Vanko wraz z żoną. W 1937 r. proboszcz parafii turzowskiej Józef Zimko ofiarował na kapliczkę w Predmieri 50 złotych. W latach 1849, 1852 lub 1863 były przeprowadzane drobne prace renowacyjne. Generalny remont kapliczki został przeprowadzony w 1934 roku, kiedy J. Planetzer ofiarował na ten cel 200 koron. Poświęcenie odnowionej kaplicy odbyło się 12 sierpnia 1934 r. W wieżyczce kaplicy znajduje się mały dzwon z napisem „poświęcony Heinrich Pirnetorz w 1934 r.”

Kaplnka na Bukovine

Malú sakrálnu stavbu na Bukovine stojacu pri turistickom chodníku nechala v roku 1945 postaviť rodina Štefankova ako poďakovanie Panne Márii za ochranu rodiny počas druhej svetovej vojny. Počas komunizmu bola niektorými aktívnymi členmi strany zámerne poškodená. Ide o jednoduchú stavbu ľudového charakteru s výklenkom, bez konkrétneho zasvätenia.

Kaplica na Bukowinie

Małą sakralną budowę na Bukowinie stojącą na szlaku turystycznym postanowiła zbudować rodzina Štefankova w 1945 roku jako wyraz wdzięczności Maryi Pannie za ochronę rodziny w czasie II wojny światowej. W czasach komunizmu była przez aktywnych członków partii celowo uszkadzana. Jest to prosta konstrukcja o ludowym charakterze z wnęką, bez pewnego poświęcenia.

Časť sakrálného dedičstva, ktoré je vyššie opísané, nie je úplným zoznamom všetkých sakrálnych stavieb na území mesta Turzovka. Vybrali sme však tie väčšie, významnejšie a najmä také, o ktorých sa dá aj niečo viac dozvedieť. Menších sakrálnych stavieb je však oveľa viac, ide najmä o jednoduché drevené, kamenné i kovové kríže, božie muky, pamätné tabule, drobné plastiky svätých vo výklenkoch domov, ale k sakrálnemu dedičstvu možno počítať aj staré, náhrobné kamene s náznakmi výzdoby či k nim prislúchajúce plastiky anjelov alebo svätcov na starom cintoríne. Viaceré zaujímavé sakrálné stavby by sme našli v katastroch susedných obcí, ktoré tvoria (Dlhá nad Kysucou) alebo v minulosti tvorili (Podvysoká, Korňa, Klokočov, Vysoká nad Kysucou, Olešná) turzovskú farnosť. Nachádzajú sa tam farské i filiálne kostoly, kaplnky, zvonice, prícestné kríže, pamätníky, sochy, božie muky. Všetky spomenuté menšie i väčšie stavby sú dokladom religiozity miestneho obyvateľstva, ktorá tvorí neoddeliteľnú súčasť duchovného, sakrálného dedičstva turzovskej či kysuckej komunity.

Część dziedzictwa sakralnego opisanego powyżej nie jest pełną listą wszystkich obiektów sakralnych na terenie miasta Turzovka. Jednak wybrano te większe i bardziej znaczące, a w szczególności takie, o których można czegoś więcej się dowiedzieć. Małych obiektów sakralnych jest jednak znacznie więcej, w szczególności chodzi o proste drewniane, kamienne i metalowe krzyże, Boże męczeństwo, tablice pamiątkowe, rzeźby świętych w niszach domów. Jednakże do sakralnego dziedzictwa mogą być zaliczane także stare nagrobki, kamienie w odcieniach dekoracji lub do nich należące posągi aniołów lub świętych na starym cmentarzu. Kilka ciekawych sakralnych budynków znaleźć można katastrze gmin sąsiednich, które tworzą (Długa nad Kysucou) lub w przeszłości tworzyły (Podvysoká, Korňa, Kłokoczów, Wysoka nad Kysucou, Oleszna) turzowską parafię. Znajdują się tam parafia i filialne kościoły, kaplice, dzwonnice, krzyże przy drodze, pomniki, posągi, Boże męczeństwo. Te wszystkie wspomniane mniejsze i większe budowle są dowodem religijności miejscowej ludności, która jest integralną częścią duchowego, sakralnego dziedzictwa turzowskiej czy kysuckiej społeczności.

Kapliczka słupkowa w Witkowicach (ulica Kanada)

Kapliczka powstała na przełomie XIX i XX wieku. Niektóre źródła datują ją na rok 1879. Wedle mieszkańców Witkowic jej fundatorami byli Krystyna i Józef Niedzielowie. Co ciekawe, podania przekazywane z pokolenia na pokolenie głoszą, że zanim wzniesiono kapliczkę,

w okolicy stał drewniany krzyż, ufundowany przez kupców. Ich szlak handlowy, wiodący z Krakowa do Kęt i dalej, przecinał Witkowice. Wędrownicy mieli w ten właśnie sposób podziękować opatrności za bezpieczną podróż i udane transakcje.

Stĺpová kaplnka vo Witkowiciach (ulica Kanada)

Kaplnka vznikla na prelome 19. a 20. storočia. Niektoré pramene uvádzajú ako dátum jej vzniku rok 1879. Podľa obyvateľov Witkowic jej výstavbu financovali Krystyna a Józef Niedzielovci. Zaujímavé je, že povesti odovzdávané z generácie na generáciu hovoria, že kým bola kaplnka postavená, v okolí stál

drevený kríž, ktorý postavili kupci. Ich obchodná cesta, po ktorej chodili z Krakova do Kęt a ďalej, viedla cez Witkowice. Kupci mali práve týmto spôsobom poďakovať Božej prozreteľnosti za bezpečnú cestu a výnosný obchod.

Murowana kapliczka w Kętach (ul. Cmentarna)

Położona w pobliżu największej gminnej nekropolii – cmentarza komunalnego w Kętach – murowana kapliczka jest jednym z najmłodszych tego typu obiektów. Datowana na I połowę XX w., wykonana

została z cegły, a wzniesiona na planie kwadratu. Posiada daszek, płytkie wnęki w elewacji bocznej oraz dwie duże wnęki umieszczone z przodu. W nich usytuowany został obraz Jezusa oraz płaskorzeźba maryjna.

Murovaná kaplnka v Kętách (Cmentarna ul.)

Murovaná kaplnka nachádzajúca sa v blízkosti najväčšej obecnej nekropoly – obecného cintorína v Kętách – je jedným z najmladších objektov tohto typu. Podľa odhadov je z prvej polovice 20. storočia a vyfoto-

vená je z tehál na štvorcovom pôdoryse. Má striešku, plytké výklenky v bočnej stene a dva veľké výklenky vo fasáde. Vo výklenkoch fasády je umiestnený obraz Ježiša a reliéf Panny Márie.

Kapliczka w Bulowicach (ulica Stara Droga 264)

Choć wykonana ze sztucznego kamienia, mieszkańcy wsi mówią, że bulowicka kapliczka przedstawia Matkę Boską niemal jak żywą. Trudno się z tymi opiniami spierać, wszakże główną, wieńczącą częścią tejże kapliczki jest pełnoplastyczna figura Maryi, stojąca na rozbudowanym cokole. Poniżej, na schodkowej podstawie, znajduje się tablica z inskrypcją, zawierająca prośbę o wstawiennictwo i modlitwę.

Kaplnka v Buloviciach (ulica Stara Droga 264)

Hoci je postavená z umelého kameňa, obyvatelia dediny hovoria, že v bulovickej kaplnke vyzerá Matka Božia ako živá. Je ťažké s týmito názormi polemizovať, lebo hlavnou časťou tejto kaplnky je veľmi plastická priestorová postava Panny Márie, ktorá je umiestnená na priestrannom podstavci. Nižšie, na schodovom základe, sa nachádza tabuľa s textom prosby o orodovanie a modlitbu.

Kapliczka słupkowa w Bulowicach (ulica Krakowska 43)

Kapliczkę, która wznosi się ponad jedną z najruchliwszych tras, przecinających gminę Kęty, zbudowano na przełomie XIX i XX. Obiekt ma formę trójelementowego postumentu słupkowego, którego głównym akcentem jest jego zwieńczenie – krzyż zdobiony płaskorzeźbą Chrystusa. Pod ukrzyżowanym Jezusem umieszczono ludzką czaszkę i piszczele, których symbolika wydaje się być jasna i odnosić się do motywu *memento mori* (pamiętaj o śmierci, pamiętaj o swojej śmiertelności). Kolejnym charakterystycznym elementem kapliczki jest płaskorzeźba Maryi, umieszczona poniżej na słupie, a także tablica z inskrypcją.

Kapliczka słupkowa w Łękach (ulica Piastowska, inaczej: Kapliczka Bobaków)

Łęcka kapliczka pilnuje jednej z ważniejszych dróg, przebiegających przez gminę Kęty – trasy wiodącej do Oświęcimia. Jej rodzaj – kapliczka słupkowa – należy do najczęściej występujących w okolicy. Zgodnie z treścią inskrypcji, która z biegiem lat uległa niemal całkowitemu zatarciu, obiekt ufundowali – słynący z wielkiej pobożności – Barbara i Mikołaj Bobakowie w roku 1888. Autorem postumentu był najprawdopodobniej kęcki kamieniarz, Józef Jura. Najważniejszym elementem kapliczki jest wieńczący ją krzyż, zdobiony figurą Chrystusa.

Stĺpová kaplnka v Łękoch (ulica Piastowska, inak Kaplnka Bobakovcov)

Łęcka kaplnka stráža jednu z významnejších ciest, ktoré vedú cez gminu Kęty – trasu do Oświęcimia. Stĺpová kaplnka je druhom kaplnky, ktorá sa v okolí vyskytuje najčastejšie. V súlade s obsahom nápisu, ktorý sa v priebehu času stal úplne nečitateľný, bol tento objekt postavený v roku 1888 Barbarou a Mikołajom Bobakovcami, ktorí boli známi obrovskou pobožnosťou. Autorom podstavca bol najpravdepodobnejšie kamenár z mesta Kęty – Józef Jura. Najdôležitejším prvkom kaplnky je kríž so sochou Krista, ktorý sa nachádza na jej vrchu.

Stĺpová kaplnka v Bulowiciach (ulica Krakowska 43)

Kaplnka, ktorá sa týči nad jednou z najrušnejších ciest, ktoré pretínajú gminu Kęty, bola postavená na prelome 19. a 20. storočia. Objekt má podobu trojčlenného stĺpového podstavca, ktorého hlavným prvkom je v hornej časti sa nachádzajúci kríž s reliéfom Krista. Pod ukřižovaným Kristom je umiestnená ľudská lebka a prekrížené kosti, ktorých symbolika je jasná a vzťahuje sa na motív *memento mori* (pamätaj na smrť, pamätaj, že si smrteľný). Ďalšou charakteristickou črtou kaplnky je reliéf Panny Márie umiestnený nižšie na stĺpe a tabuľa s nápisom.

Pozostałe ważne obiekty sakralne w Gminie Kęty

Ostatné dôležité sakrálné objekty v gmine Kęty

Kościół pod wezwaniem św. św. Małgorzaty i Katarzyny w Kętach

Najstarszy kościół parafialny w Kętach powstał w XIII wieku jako obiekt drewniany. Do świątyni będącej obecnie Sanktuarium Matki Boskiej Pocieszenia pielgrzymują wierni, pragnący zobaczyć XV-wieczny

Cudowny Obraz Matki Bożej Kęckiej, XVII-wieczny ołtarz główny oraz sarkofag założycielek Zgromadzenia Sióstr Zmartwychwstania Pańskiego – błogosławionej Celiny Borzęckiej i jej córki Sługi Bożej Jadwigi Borzęckiej.

Kostol sv. Margarity a sv. Kataríny v Kętách

Najstarsí farský kostol v Kętách vznikol v 13. storočí a bol drevený. Do chrámu, ktorý je v súčasnosti sanktuárium Matky Božej Potešenia, prichádzajú pútnici, ktorí chcú vidieť Zázračný obraz Kętskej

Matky Božej, hlavný oltár zo 17. storočia a sarkofág zakladateľiek Kongregácie sestier Zmŕtvychvstania Pána – blahoslavenej Celiny Borzęckej a jej dcéry Božej služobnice Jadwigi Borzęckej.

Klasztor Sióstr Klarysek od Wierzystej Adoracji w Kętach

Klasztor ten został założony w 1881 roku przez matkę Marię od Najświętszego Serca Jezusa (Walentynę) Łempicką. Uroczysta konsekracja połączona z nadaniem wezwania – Trójcy Przenajświętszej – odbyła się 10 września 1893 r. Z kolei 6 lutego 1910 r. w przyklasztornym kościele

rozpoczęła się trwająca po dziś dzień wieczysta adoracja. Klasztor wyróżnia się pięknymi, neogotyckimi ołtarzami dłuta miejscowego snycerza, Stanisława Jarząbka.

Kláštôr sestier klarisiek od večnej adorácie

Tento kláštor bol založený v roku 1881 matkou Máriou od Najsvätejšieho srdca Ježišovho (Walentyňou) Łempickou. Slávnostná konsekrácia spojená so zasvätením Najsvätejšej Trojici sa uskutočnila 10. septembra 1893. Dňa 9. februára roku 1910 sa

v kostole pri kláštore začala večná adorácia, ktorá trvá dodnes. Kláštor sa vyznačuje krásnymi neogotickými oltármi, ktorých autorom je miestny rezbár Stanislav Jarząbek.

Kościół pod wezwaniem św. Michała Archaniola w Witkowicach

Budowę pierwszego kościoła w tymże miejscu datuje się na rok 1314, a historia parafii jest niezwykle bogata. Niestety, oryginalne zapiski dotyczące się przeszłych wieków, wszelkie archiwa i zabytki sztuki

sakralnej przepadły w roku 1975 podczas pożaru, który doszczętnie strawił drewnianą świątynię. Dzięki staraniom mieszkańców w miejscu dawnego kościółka szybko wzniesiona została nowa świątynia.

Kostol sv. Michala Archanjela vo Witkoviach

Prvý kostol bol na tomto mieste postavený v roku 1314 a dejiny farnosti sú veľmi bohaté. Bohužiaľ, originálne dokumenty týkajúce sa predchádzajúcich storočí, všetky archívy

a pamiatky sakrálného umenia v roku 1975 zhoreli v požiari, ktorý úplne zničil drevený chrám. Vďaka úsiliu obyvateľov na mieste dávneho kostolíka bol rýchlo postavený nový chrám.

Kościół pod wezwaniem Najświętszego Serca Pana Jezusa w Kętach

Parafia znajduje się na osiedlu 700-lecia w Kętach. Jest najmłodszą w mieście – powołano ją w roku 1987. Kościół ten stanowi jeden z przykładów doskonałego połączenia nowoczesności formy oraz klasycznych

rozwiązań. Tuż przy nim znajduje się pomnik poświęcony Ofiarom Nazizmu i Komunizmu.

Kostol Najsvätejšieho Srdca Ježišovho v Kętách

Farský kostol sa nachádza na sídlisku 700-lecia (700. výročia) v Kętách. Je najmladší v meste, pretože táto farnosť bola zriadená v roku 1987. Kostol je príkladom

skvelého spojenia modernej formy a klasických riešení. Hneď vedľa je pamätník obetí nacizmu a komunizmu.

Kościół pod wezwaniem św. Macieja w Białanach

Parafia w Białanach została założona w 1493 roku. Wcześniej w tym samym miejscu stała kaplica, stanowiąca filię parafii w Kętach. Obecnie mieści się tu piękna, XIX-wieczna świątynia,

będąca Sanktuarium Chrystusa Cierpiącego z cudownym obrazem, datowanym na początek XVIII wieku. Co niezmiernie ciekawe, kościół znajduje się na szlaku Małopolskiej Drogi św. Jakuba, czyli jednego z polskich odcinków Camino de Santiago.

Kostol sv. Mateja v Białanách

Farnosť v Białanách bola zriadená v roku 1493. Predtým na tomto mieste existovala kaplnka, ktorá patrila k farnosti v Kętách. V súčasnosti sa tu nachádza krásny chrám z 19. storočia, ktorý je sanktuárom

Trpiaceho Krista so zázračným obrazom zo začiatku 18. storočia. Veľmi zaujímavé je, že kostol patrí k Małopolskej trase Svätajakubskej cesty, čiže sa nachádza na jednom z polských úsekov Camino de Santiago.

Kościół pod wezwaniem św. Wojciecha Biskupa i Męczennika w Bulowicach

Początki parafii w Bulowicach – wg zapisków – sięgają XVI wieku. Przyjęcie św. Wojciecha za patrona kościoła nastąpiło na przełomie XVII i XVIII wieku. Kult tegoż świętego na ziemi bulowickiej ściśle wiąże się z tradycją

i legendą, według której wędrujący do Prus święty odpoczywał w właśnie Bulowicach. W miejscu tym wybudowano kapliczkę, a następnie kościół.

Kostol sv. Vojtecha biskupa a mučeníka

Začiatky farnosti v Bulowiciach siahajú podľa písomných zmienok do 16. storočia. Sv. Vojtech bol zvolený za patróna na prelome 17. a 18. storočia. Kult tohto svätca v okolí Bulovic je úzko spojený s tradíciou a legendou,

podľa ktorej sa svätec putujúci k Prusom zastavil práve v Bulowiciach, aby si oddychol. Na tomto mieste bola postavená kaplnka a následne kostol.

Kościół pod wezwaniem św. Maksymiliana Marii Kolbego w Nowej Wsi

Początki nowowiejskiej parafii pod wezwaniem św. Maksymiliana Marii Kolbego są ściśle związane z Kętami i sięgają XVI wieku. Rozwój wsi i potrzeba stworzenia własnej wspólnoty sprawiły,

że w 1913 roku na skrzyżowaniu dróg powstała kaplica pod wezwaniem św. Jana Nepomucena, a w 1981 rozpoczęto budowę kościoła. Parafię w Nowej Wsi w 1982 roku erygował kardynał Franciszek Macharski.

Kostol sv. Maximiliána Mária Kolbeho

Začiatky farnosti v Nowej Wsi sú úzko spojené s mestom Kety a siahajú do 16. storočia. Rozvoj dediny a potreba vytvoriť vlastnú farnosť zapríčinili, že

v roku 1913 vznikla na križovatke ciest kaplnka sv. Jána Nepomuckého a v roku 1981 sa začala výstavba kostola. Farnosť v Nowej Wsi založil kardinál Franciszek Macharski.

Kościół pod wezwaniem Najdroższej Krwi Pana Jezusa w Kętach Podlesiu

Parafia mieści się w centrum dzielnicy Kęty Podlesie, a erygowana została w 1977. Kościół cechuje ciekawa, nowoczesna architektura, a wewnątrz świątyni znaleźć można liczne relikwie.

Kostol Najdrahšej krvi Ježiša Krista v Kętách Podlesí

Farský kostol sa nachádza v centre štvrté Kety Podlesie a bol postavený v roku 1977. Vyznačuje sa zaujímavou modernou architektúrou a vo vnútri chrámu sú umiestnené mnohé relikvie.

Kościół pod wezwaniem św. Jana Kantego w Malcu

Parafia pw. św. Jana Kantego erygowana została w roku 1991, co stanowiło ukoronowanie wieletoletnich starań mieszkańców Malca o własną świątynię. Kult św. Jana Kantego pojawił się tu po II wojnie światowej, kiedy to w sąsiednim Osieku, do którego na Msze św. udawali się maleccy wierni, zaprowadzono nabożeństwo do kęckiego świętego.

Kostol sv. Jána Kanteho v Malci

Farnosť sv. Jána Kanteho bola založená v roku 1991, čo bolo završením mnohoročných snáh obyvateľov Malca o vlastný chrám. Kult sv. Jána Kanteho tu vznikol po druhej svetovej vojne, keď sa v susednom Osieku, do ktorého chodievali na sv. omšu veriaci z Malca, začali konať omše na počesť tohto svätca.

